

Prosjekt nr 2009/1/0076

PROSJEKTRAPPORT

Frivillige i mottak for barn og unge

Redd Barna

Oslo 17. januar 2011

Forord

Denne rapporten gir bakgrunn for og innblikk i prosessen med å lage filmen «Barn i mottak» for Redd Barna. Filmen er produsert av filmselskapet Cynergi og det har for oss vært en spennende og lærerik prosess. Det har vært spesielt givende å samarbeide med mange av de frivillige i Redd Barna. Vi er imponert over den iver og innsats som gjøres. I vårt prosjekt var fokus barn som er i mottak. Filmen skulle gi veiledende innspill til nye frivillige. Opptakene ble gjort på Hvalstad Asylmottak i Asker og på Ytre Arna Mottak utenfor Bergen. Vil gjerne trekke frem Silje Aasgaard i Bergen Aktiv, Martin Sjøen fra Stord og Elin Langli, frivillig i Redd Barna Oslo. Dere har kommet med uvurderlige innspill og gitt viktige bidrag også som medvirkende. Rannveig Åsheim i Redd Barna har vært viktig i referansegruppe og helt sentral i oppstarten av prosjektet. Vi er stor takk skyldig til Bergen Aktiv og Hero som driver mottaket både i Arna og på Hvalstad. Stor takk også til Hanna Sedighi ved Hvalstad mottak som bidro med sin kunnskap og sitt engasjement. Psykolog Trine Waaktaar stilte opp med sin kunnskap og innsikt på resilience-feltet og ga alle de frivillige en viktig anerkjennelse. Takk også til alle de frivillige som medvirket både i research-prosessen og under innspilling. Uten dere, ingen film.

Sammendrag

Produksjonsselskapet CYNERGI ble i 2009 tildelt midler for å produsere en veiledningsfilm til nye frivillige i mottak. Målgruppe er nye frivillige som engasjerer seg i Redd Barnas arbeid. Filmen skal illustrere og fokusere på situasjoner som kan by på utfordringer og gi veiledende innspill.

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 Bakgrunn for prosjektet	side 3
Kapittel 2 Prosjektgjennomføring og metode	side 3
Kapittel 3 Resultater og resultatvurdering	side 5
Kapittel 4 Oppsummering/konklusjon/videre planer	side 5

1. Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

Redd Barnas frivillige gjør en stor og viktig innsats for barn i mottak. Blant annet i pressen har barn i mottak ofte blitt fremstilt som offer i en sårbar situasjon. Riktignok er mange barn i en sårbar situasjon men et negativ fokus hjelper verken barna, deres foreldre eller andre som skal hjelpe dem til og få en god tilværelse på mottaket som mulig, selv om både fortiden og fremtiden kan synes vanskelig. Det er også viktig å formidle til frivillige. I startfasen føler en del frivillige seg litt usikre på sin rolle som frivillig. Det danner grunnlaget for en veiledningsfilm som fokuserer på arbeidet som frivillig i mottak. Et viktig mål med filmen var å inspirere og veilede nye frivillige. Den skulle ta opp relevante problemstillinger som den frivillige kunne kjenne seg igjen i. I tillegg skulle man få innblikk i arbeidet, utfordringer og hvordan disse kunne håndteres.

2. Prosjektgjennomføring og metode

En viktig forutsetning for prosjektet var å ha et positivt fokus på arbeidet som frivillig og at den frivillige er en viktig ressurs for barna i mottaket. Vi ønsket også å bruke erfarne frivillige som veiledere. I tillegg ville vi ha stor representativitet slik at fl est mulig kunne kjenne seg igjen i de ulike situasjonene. Med det som utgangspunkt satte vi igang følgende prosess:

JANUAR 2010 - RESEARCH og INFORMANTER

I denne perioden har vi jobbet med å sette oss inn i tema. Vi har tatt utgangspunkt i veilederen som er utarbeidet av Redd Barna. En utfordring var at vi ikke kunne benytte barn og unge i en faktisk mottakssituasjon. Tidlig ble det klart at vi måtte iscenesette situasjoner. I første runde var planen å dramatisere samtlige scener med skuespillere. Etterhvert endte vi opp med en kombinasjon. Vi har hatt tre møter med koordinatorene med Redd Barna. Her har vi diskutert innhold og form.

Lørdag 20. og søndag 21. mars 2010 ble det avholdt et frivillig-seminar i regi av Redd Barna på Folkets hus. Her presenterte vi ideen om en veiledningsfilm. I løpet av søndagen ble de frivillige på seminaret inndelt i grupper hvor det ble utdelt spørsmål knyttet til utfordringer i arbeidet og hva de frivillige synes ville være nyttig å ha med i en slik film. Responsen var upåklagelig og vi opplevde også at gruppearbeidet ga anledning til å drøfte problemstillinger og utveksle erfaringer med andre frivillige. Svarene og innspillene fra spørsmålene ble samlet inn og kategorisert og presentert i en oppsummering. Dette ga selve grunnlaget for videre arbeid med opplegg og manuskript til filmen. Vi er i ettetid svært takknemlig for at vi fikk denne muligheten og et godt grunnlagsmateriale for å utarbeide et innhold i filmen.

Besøk på mottak. Det ble valgt ut mottak på Hvalstad, Stokke og Drammen som kunne representere bredden i type mottak. Desverre meldte Stokke og Drammen avbud, men vi fikk besøkt mottak på Hvalstad. Der besøkte vi en aktivitetsgruppe i gymsalen på mottaket bestående av 5 frivillige og omkring 30 ungdommer. Det ga nyttige og viktige innspill. Her ble det etablert god kontakt med koordinator Elin Langli. I tillegg er det etablert kontakt med mottakets administrasjon som har gitt sitt samtykke til at vi kan bruke mottaket som sted for opptakene i oktober.

For å supplere med et desentralisert mottak besøkte vi i juni en aktivitetsgruppe i Ytre Arna. Det var en mer sammensatt gruppe bestående av barn, ungdommer og noen foreldre var også involvert. Her snakket vi med de frivillige og fikk også god kontakt med mange av barna og ungdommene. Det er nå etablert en god kontakt med de frivillige ved mottaket og koordinatoren i Bergen, Rannveig Åsheim. I tillegg samarbeidet vi her med frivillig koordinator Silje Aasgaard Olsen. Etter befaring bestemte vi oss for å gjøre opptak på Ytre Arna. Dermed tar vi utgangspunkt i to ulike mottak og to ulike gruppesammensetninger for å sikre representativitet og identifikasjon hos nye frivillige.

4. og 5. mai 2010 var undertegnede på prosjektlederkonferanse på Hamar i regi av stiftelsen Helse- og Rehabilitering. Det var inspirerende og ga mange nyttige og viktige innspill. Ikke minst var det fokus å gjøre prosjektene kjent og sørge for at de ble brukt. I vår situasjon har vi et godt utgangspunkt, med en definert målgruppe med stort informasjonsbehov i en startfase. Vårt håp og mål er jo at veiledningsfilmen skal bidra til at den frivillige føler seg enda bedre sett og ivaretatt.

FRA JUNI 2010

Frivillig ved Hvalstad, Elin Langli har lang erfaring som frivillig og kommunisert godt. Vi gjorde et intervjuopptak med henne i vårt studio. Hun kom med mange konkrete råd og innspill knyttet opp til problemstillingen vi hadde fått opp som en del av vår research. Intervjuet er transkribert, og utvalgte deler av intervjuet ble integrert som en del av manuskriptet. Undertegnede reiste også til Kristiansand for å treffe Martin Sjøen. Han har lang erfaring som frivillig, ga nyttige innspill og medvirker også i filmen. Fordi det er mange kvinner som er frivillige i Redd Barna var tanken med å bruke Martine også å kunne rekruttere flere menn.

Utvikling av manuskript: Fra juni har vi jobbet helt konkret med manuskriptet. Vi har endt opp med et veldig direkte og tydelig manuskript som går rett inn i de ulike problemstillingene basert på innspillene fra frivillig-konferansen i mars. Tanken er her at man kan se ulike sekvenser og diskutere aktuelle problemstillinger supplert av innspillene fra andre frivillige og fagpersoner.

Mange frivillige har også ønske om å vite litt mer om bakgrunnen til barn og ungdom som søker asyl i Norge. Vi henvendte oss til Politiets Utlendingsenhet og vi fikk mulighet til å samhandle med dem. Her gjorde vi en scene hvor en ung kurder spilte en nylig ankommet flyktning. De stilte velvillig med tolk og en saksbehandler. Scenen ga et godt innblikk hvordan en slik prosess og møtet med Politiets Utlendingstjeneste kan arte seg.

Opptakene ble gjort i slutten av oktober. Vi fant to skuespillere som spilte frivillige. I tillegg brukte vi «ekte frivillige» ved begge mottak. Prosessen var svært spennende og lærerik fordi vi valgte en kombinasjon av iscenesettelse og autentiske situasjoner. Vi inviterte totalt 12 frivillige fra andre regioner, fire fra hver region, til å medvirke i filmen. Det ble meget vellykket og ga stor bredde og representativitet i erfaringer og innspill. Dette er presentert i en enquete-form i filmen, hvor frivillige relaterer situasjoner i filmen til egne erfaringer. Psykolog Trine Waaktaar medvirker også i filmen. Hun har lang erfaring gjennom arbeid med flyktninger, stilte spørsmål og har blant annet skrevet boken «Styrk sterke sider» sammen med psykolog Helen Christie. Hennes utgangspunkt er å fokusere på flyktninger og asylsøkere som overlever og at frivillige kan gjøre en viktig forskjell med et slikt perspektiv. Hun gir også i filmen de frivillige en viktig anerkjennelse fra et faglig perspektiv. I filmen brukte vi statister som spilte flyktninger. Det var en forutsetning, fordi vi ønsker å beskytte barn og unge som er i en mottakssituasjon. Statistene gjorde en kjempeinnsats og ble berømmet av de «ekte» frivillige fordi de spilte så godt. Dette var noe vi var svært spent på i forkant: Ville vi klare å lage en autentisk situasjon med statister? Totalt gikk innspillingen over seks opptaksdager. Vi benyttet et kjerneteam i produksjonen og fikk hjelp av lokale krefter til innspillingen på Ytre Arna.

Etterarbeidet har pågått i november og desember. Alle intervjuer ble transkribert, og et utvalg av disse ble knyttet til relevante tema i filmen. Vi har presentert versjoner for referansegruppa i Redd Barna og fått nyttige og viktige innspill derfra. I dette arbeidet har det vært nyttig å kunne bruke nettet. Her har vi lagt ut ferdige versjoner av filmen, hvor man kan logge seg inn for påsyn med brukernavn og passord. På den måten har referansegruppa kunnet se versjoner av filmen og komme med innspill og kommentarer.

3. Resultater og resultatvurdering

Filmen er nå produsert ferdig og tilbakemeldingene er udelt positive. Vi ser også en veldig positiv effekt av at vi har involvert så mange frivillige i prosessen. På den måten er prosjektet blitt kjent i miljøet og «jungeltelegrafene» vil bidra til spredning av fi lmen. De endelige resultatene vil vise seg når filmen har vært i bruk. Redd Barna har planer for publisering og distribusjon. Filmen vil også legges opp som en menybasert DVD med inndeling i sekvenser og kapitler. En lansering av filmen vil organiseres.

4. Oppsummering, Konklusjon og videre planer

Redd Barna vil bruke filmen på sine frivillig-samlinger både regionalt og nasjonalt. Vi ser også helt klart at filmen vil være en nyttig verktøy i veiledningen av nye frivillige. Redd Barna er også igang med revidering av håndboken for frivillige og her vil også fi lmen bli et viktig supplement. Det er også planer om å gjøre fi lmen tilgjengelig på nett, selv om det ikke er dekning for dette i vårt budsjett. De aller fleste frivillige er unge mennesker som ser på nettet som et naturlig sted for innhenting av informasjon, kunnskap og inspirasjon. Her kan filmen deles opp i fokuserte sekvenser hvor man kan supplere med spørsmål og problemstillinger knyttet til tema. Redd Barna har en egen medlemsportal for frivillige. Det blir en viktig publiseringskanal. Filmen vil også være nyttig i rekrutteringen av nye frivillige. De frivillige som medvirker i filmen forteller hvor mye arbeidet har betydd for dem. Som en avslutning velger vi å avslutte med å sitere en av de frivillige i fi lmen:

«Både det å være i et miljø av frivillige som har den samme interessen som meg, som ønsker å jobbe for barns rettigheter og gjøre en forskjell, synes jeg er bra. Det å treffe barn som er helt nye i Norge. Det eneste språket man har er håndbevegelser, smil latter og en klem. Å se forskjellen fra de kommer og ikke kjenner deg, til de går igjen, i løpet av en og samme aktivitet. Det er helt fantastisk.»

En slik og lignende uttalelser fra filmen håper vi kan være med å gi samhold, inspirere og motivere. Takk for en fantastisk prosess!

Arbeidet med folder til filmen har desverre blitt litt forsinket. Denne vil ettersendes når den foreligger senest innen seks uker.

Jarle Eskedal
Prosjektleder, Cynergi

Litteratur:

Barn og Unge i Mottak Håndbok for frivillige, Redd Barna ISBN 82-7481-139-9

Styrk sterke sider! Trine Waaktaar/Helen Christie, Kommuneforlaget, 2000
ISBN 82-446-0771-8, h.